

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chisețeană, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gherla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișorul, Hațegana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Riușreana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercăiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Trărnăveana, Timișana, Țibleşana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgneana, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 20.—, pe 1/2 an K 10.—

Redactor responsabil:

VASILE VLAICU.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 15 fileri.

Lista restanțelor.

Pentru multe lucrări private și publice războiul, început în vara anului 1914 și încă neterminat, a impus un morator forțat, silind pe toată lumea să-și întrerupă multe lucrări începute și să abandoneze multe planuri pentru alte lucrări necesare, dar încă neîncepute. S'a născut în mod firesc o sumă uriașă de restanțe în toate părțile, căci majoritatea oamenilor nu s'a știut aranja astfel, ca la declararea războiului să-și poată pune la o parte lucrările pacinice, terminate. Dar iarăși, tot majoritatea oamenilor n'a putut sta pasivă la desfășurarea evenimentelor de război, ci aproape toată lumea a intrat cu declararea războiului într'un cerc de lucrări cu totul diferite, într'o vieață cu totul străină de preocupățiunile vieții pacinice.

A ținea cont de propriile restanțe îngrămădite în decursul lungului războiu, credem, că nu e rușine. Ori cine poate recunoaște în deplina modestie a sincerității, că restanțele provenite din lucrările vremilor de pace i s'au îngrămădit și continuă a se îngrămădi ca o lavină. În decursul lungului războiu, poate că cei mai mulți s'au deprins să privească chiar și indiferenți la singuraticile chestiuni, cari trebuiesc sacrificate de dragul războiului, deși între împrejurări normale ele nu s'ar fi aruncat ca astăzi peste bord.

Dar pacea trebuie să revină. Pe cât e de nehotărât timpul «isbucnirii păcii», tot atât de hotărât este faptul, că pacea trebuie să isbucnească. Până acum s'a zis de obicei numai despre un război, că isbucnește; mulțimea restanțelor, despre care am început să vorbim, va putea arăta, că și pacea va trebui să isbucnească. Căci ea va surprinde pe toată lumea, care

nu se pregătește să o întâmpine. Se poate oare închipui, că după încheierea păcii să se arunce un vâl atât de nepătruns preste preocupățiunile vechi, întrerupte, ca acestea în mod necesar să nu se răsbune pentru ignorarea lor? Se poate oare închipui, că războiul actual, fie cât de lung, să fie în stare a face minunea de a disconsidera cu totul evoluția naturală a tuturor chestiunilor vechi și de a sări pe un stadiu absolut nou, fără nici o legătură cu temeliiile clădite în lungul răstimp al vremilor de pace? Dar să zicem, că singuratici indivizi ar putea începe după încheierea păcii o vieață cu totul nouă, fără nici o referință la trecutul îndepărtat, îngropat de valurile războiului. O pot oare face aceasta instituțiunile, corporațiunile, statele, popoarele? Iar dacă ultimele nu caută să-și țină în mână firele evoluției naturale, rupte prin războiu, la încheierea păcii gata să le toarcă mai departe, oare nu va însemna revenirea păcii o isbucnire a unor stări de lucruri, în care mulți își pot perde rostul sau cel puțin pot fi surprinși cât se poate de neplăcut, decă nu au la îndemână o busolă, arătând lista restanțelor? După modesta noastră părere, *revenirea păcii se va prezenta ca un creditor neînduplecat, prezentând deodată un portofoliu uriaș de datorii restante, ce vor trebui plătite cu interese dela interese.* În acest sens s'ar putea vorbi cu deplin teameiu de *isbucnirea păcii.*

În coloanele «Revistei Economice» au apărut în decursul celor aproape 20 de ani împliniți glasurele sincere ale tuturor celor doritori de progres pe terenul social, economic, financiar și cultural și multe din cererile celor buni au suferit prin războiul actual o amânare în executarea lor; de aceea credem, că avem datorința să le scoatem la iveală, să le considerăm ca restanțele de acțiune ale vieții noastre so-

cială, culturale și economice-financiare, pentru ca la revenirea timpurilor normale ele să servească de orientare acelorora, cari vor avea să continue firele întrerupte de valurile războiului.

Iată câte-va din restanțele noastre:

1. Consolidarea institutelor noastre financiare prin mobilizarea capitalurilor și perfecționarea aparatului lor tehnic.

2. Inițierea de reuniuni agricole în tot locul și în ele aranjarea de prelegeri populare.

3. Inițierea școlilor de agricultură. Revista «Transilvania» stăruie încă dela 1868 pentru inițierea de școli de agricultură și economii de model la Bucerdea-grânoasă, Spring, Cut, Blaj.

4. Să inițiam și să susținem o foaie agricolă. Au încetat revistele: «Economul» dela Blaj, «Economul» dela «Foaia Poporului» și «Bunul Econom» dela Orăștie, deși chiar și acestea erau destul de puține pe vremea lor.

5. Să punem agricultura noastră pe baze sănătoase prin școli, reuniuni și tovărășii agricole, *magazine de bucate*, reuniuni de înmormântare, de temperanță etc.

6. Inițierea de reuniuni de femei, cari să promoveze în mod practic industria de casă, portul național, țesături, răsboaie de țesut perfecționate să se introducă în fiecare sat, să revenim la exemplul școalelor grănițerești ale lui Baron David Urs, unde se învăța împletitul pălăriilor de paie, a corfelor de răchită și coșnițelor de stupi, împletitul de perii. Să introducem atelierele școlare. Prin acestea și alte asemenea să dezvoltăm industria noastră de casă.

7. Adunările generale ale băncilor să nu mai decurgă după șabloane seci, însoțite de indiferentismul participanților, indiferentismul organelor lor conducătoare, cari nu fac destulă publicitate și nu aranjază discuțiile necesare și folositoare.

8. Să înlocuim morile, pielele și ferestraiele primitive cu instalațiuni de vaporii etc.

9. Să ne facem școli pentru învățaceii de meserii în toate centrele mai mari. Să dăm stipendii pentru cercetarea școalelor de arte industriale superioare. Să plasăm tinerii în ateliere de seamă. Fiecare comună să dea câte un stipendiu și un ajutor cel puțin. Să îmbărbătăm pe tinerii cu școală să îmbrățișeze meseriile. Azi ne trebuiesc meseriași cu cel puțin 4 clase gimnaziale. Să facem fonduri și fundațiuni pentru sprijinirea meseriașilor, la etablarea lor. Să facem reuniuni de meseriași în toate centrele.

10. Să se perfecționeze organizațiunea autonomă a băncilor noastre, cristalizându-o într'un capital intelectual și moral, care să se valideze în viața practică.

11. Să aranjăm statistica despre situațiunea noastră comercială, să propovăduim îmbrățișarea comerțului. Să plasăm învățaceii cualificați cu cel puțin 4 clase gimnaziale sau reale la prăvălii de seamă. Să prim pe tinerii de a alerga după funcții cu salare,

să-i învățăm să-și croiască viitor independent prin hărnicie, cruțare și onestitate.

12. Să emancipăm poporul pe teren economic de sub capitalul străin. Capital străin este orice credit rău întrebuințat.

13. Să nu scăpăm nici un moment din vedere controlul propriu și controlul extern în administrațiunea de bancă.

14. Afacerile active de bancă să se orienteze după afacerile pasive. Să dezvoltăm spiritul de economisire, să se cultive escontul și lombardul.

15. Să inițiam o *bancă de reescont*.

16. Să introducem și la băncile noastre în cercurile cele mai largi circulațiunea de cecuri și clearing.

17. Să favorizăm numai creditul productiv, pretențiunile ipototecare să se cedeze la institute, cari se ocupă cu emisiune de scrisuri fonciare.

18. Să se delătore speculațiunile și creditul mobilier.

19. Să se facă proporțiunea minimală a efectelor față de depuneri cel puțin 30%.

20. Să se inițieze un curs practic pentru funcționarii de bancă, resp. să se introducă biroul practic la școala comercială.

21. Băncile să facă mai multă publicitate resp. să se folosească mai des de publicațiunile periodice.

22. Să se reguleze controlul extern obligator cu organe permanente.

23. Să se deie atențiune la reportarea profitului pe anul următor. Din profitul transpus să nu se distribuie dividendă de două ori.

24. Să se contracteze asigurări de capitaluri pe seama funcționarilor și premiile să se plătească 5% a salariului din partea băncilor, iar 5% din partea funcționarilor.

25. Bărbaților aleși, cu aspirații și dor de progres să li se deie teren de muncă.

26. Să se oprească îmbucătățirea proprietăților de pământ.

27. Să se reorganizeze școalele sătești în direcțiune practică.

28. Preoții să predice totdeauna în biserică și să predice despre chestiuni actuale.

29. Să ne facem statistica economică. N'avem nici măcar icoană palidă despre situațiunea noastră actuală generală agricolă, industrială și comercială. Secțiunea economică a Asociațiunei să facă statistica. Să avem o statistică exactă, să nu se mai vorbească și să nu se mai lucreze pe dibuite.

30. Băncile să deie ajutoare de studii la studenți universitari, cari să fie obligați a face praxă în seminare speciale și la întreprinderi speciale.

31. Să ne adunăm meseriași și comercianții în cadrele despărțămintelor Asociațiunei. Apoi pot urma congresele.

32. Cvalificați de directori sunt acei funcționari harnici, a căror viață întreagă este un studiu con-

tinuu. Acești oameni ai studiului practic să fie apreciați.

33. Să se perfecționeze administrația și controlul, pe acestea se bazează încrederea.

34. Să propovăduim stupăritul. Acesta este un bun teren, încă neexploatat.

35. Băncile să facă biroul de informațiuni și să-l susțină cu cvote anuale de câte 100 cor.

36. Funcționarii, cari fac cheltueli exagerate și trăesc o viață ușuratică, să se elimineze. Poziția de funcționari este incompatibilă cu acestea.

37. Și iarăși ne trebuie reuniuni de meseriași, de consum, magazine de bucate, tovărășii agricole.

38. Memorandul funcționarilor de bancă semnat de D-nii Iosif Lissai și Nicolae Căciulă încă nici astăzi nu este executat măcar în parte. Cel puțin conferințele funcționarilor de bancă să se sistematizeze.

39. Să se asigure cambiile contra insolvențității. Banca generală de asigurare să introducă acest ram de asigurare. Dacă cambiul nu se achită la scadență, are să-l plătească banca de asigurare și aceasta să-și valideze pretensiunea cambială. Numai ceea ce nu s'ar putea încasa, ar forma risicul de asigurare.

40. Să asortăm bibliotecile despărțămintelor în prima linie cu cărțile de economie, vezi bibliografia din Nrul 21/1902 «Rev. Ec.»

41. Să ne instituiam învățătorii ambulanți.

42. Să aranjăm prelegeri populare cu sistem în toate părțile.

*

Cetitorii atenți ai «Revistei Economice» vor observa de sigur, că lista aceasta este necompletă.

Ne vom nizuși deci să o completăm după putință.

Bugetul Austriei.

Ministrul de finanțe austriac a prezentat, în sfârșit, primul buget de stat dela declararea războiului mondial incoace. *Cheltuelile sunt preliminate cu 22.16 miliarde*, dintre cari 5.35 miliarde sunt cheltueli ordinare, iar restul de 16.8 miliarde sunt erogațiuni împreunate cu necesitățile războiului. Intre aceste din urmă 12.4 miliarde sunt cheltueli directe de războiu, 3.4 miliarde sunt sumele necesare la ajutorarea familiilor celor mobilizați, iar restul de un miliard pentru ajutorarea refugiaților.

Față cu totalul cheltuelilor de 22.16 miliarde, *venitele ordinare de stat fac 4.19 miliarde* și astfel rezultă *un deficit de 18 miliarde*. Deficitul acesta se intenționează a se acoperi prin noi împrumuturi de stat.

Dar, după cum spune expozeul ministrului de finanțe austriac, pe lângă împrumuturi se proiectează a se augmenta venitele ordinare, respective, a se deschide chiar și nouă isvoare de venit. Astfel impozite pe vin, zahăr, cărbuni etc. Se intenționează mai departe urcarea tarifelor de căi ferate, de timbre

ori competențe etc. În sfârșit pe viitor statul voiește să-și reclame o parte din câștigurile sindicatelor și cartelelor. În chipul acesta se speră a se augmenta în măsură considerabilă percepțiunile bugetare.

Fostul ministru austriac de finanțe din cabinetul Clam-Martinitz, Dr. Spitzmüller, în o vorbire a sa parlamentară, a indicat ca isvor de venit pentru acoperirea sarcinilor de războiu și impozitul de avere. Cu privire la acest obiect vederile actualului ministru austriac se pare, că diferă de ale antecesorului său. Se pare, că acesta nu e de părere să se forțeze prea tare impozitul de avere, dat fiind, că și așa nu se vor putea acoperi toate sarcinile de războiu. Azi datoria de războiu a Austriei este de cca 60 miliarde și anume 41.2 miliarde în împrumuturi de războiu deja contractate și deficitul bugetar dela bugetul pro 1917—1918, deficit arătat mai sus cu 18 miliarde. Din impozitul de avere, introdus în măsură cât se poate de largă, s'ar încasa — după unii — cam 30 miliarde. O astfel de participare a averii la sarcinile de războiu nu ar fi bine venită pentru interesele economice naționale și din acest motiv impozitul de avere e combătut din unele părți.

În zilele viitoare se va publica — de sigur — și bugetul pro 1917—18 al Ungariei. Cu acea ocaziune vom putea vedea proporția, în care se găsesc cifrele bugetului nostru față de cele publicate azi, relativ la bugetul Austriei.

Criză economică după războiu.

Revista social-democratică londoneză „The New Statesman” a publicat în timpul din urmă un articol, care schițează o icoană posomorâtă a crizei economice, ce se prevede în timpul imediat după războiu. Poate să fie cam exagerat, dară în tot cazul este potrivit să servească tuturor ca admoniare, care să aibă influență asupra împrejurărilor politice-economice, pentruca să se întrebuițeze la timp toate măsurile, prin care s'ar putea ajuta încâtva crizei ce are să urmeze.

Articolul are următorul cuprins:

Ceeace oamenii de stat ai tuturor țărilor, a celor neutrale cât și a celor ce se răsboiesc, încep să simțescă cu îngrijorare foarte serioasă, este aproape deplina siguranță, că un timp oarecare după războiu va domni *cea mai grea strâmtorare* nu numai în ce privește articolele principale de alimentație, ci și privitor la materiile brute cele mai neapărat necesare. Ceeace a progresat în cursul războiului, a fost restabilirea oțelului. Însă exploatarea tuturor soiurilor de cărbuni cum și a celor mai multe metale a regresat foarte mult. Această lipsă generală a lumii de articolele principale se va înrăutăți prin lipsa de tonaj pentru navigație. Intreg tonajul lumii abia va face la sfârșitul războiului mai mult de 2/3 a stării înainte de războiu; însă o parte mare a tonajului ce va rămâne va fi necesară

un an doi pentru transportarea acasă a soldaților. Ceeace va spori greutatea, are să fie, că toate căile ferate și drumurile Europei se vor afla în o situație înspăimântătoare din cauza neglijării ameliorărilor, așa că comunicația pe uscat se va face pretutindeni încet, nesigur și foarte costisitor. Nu e numai împrejurarea, că lumea va cere o hrană îndestulitoare, că adecă recoltele ce vor urma în diferitele țări în cele 12—18 luni au să isbutească bine. Greutățile oamenilor de stat vor deveni, firește, mult mai mari, dacă vor interveni recolte slabe în mari dimenziuni, ce ar putea fi cauzate prin o secetă în Australia, esundări în China, răspândirea boalei de cartofi în Europa sau un monsun rău în India. Inșă foametea, care se apropie în toată lumea, va fi mai mult o foamete de bani, decât o foamete de bucate.

În o mare parte a Europei reînceperea funcționării fabricelor va fi pe timp îndelungat neexecutabilă — înșăș restabilirea fabricelor și mașinilor stricate se va face cu anevoie — lipsind materiile brute și materialile de încălzit. Pe când prețurile vor deveni fabulos de ridicate, nu se vor putea da lefuri de loc. Dacă nu se vor lua la timp măsuri foarte drastice și foarte extinse, și în proporții îndestulitoare, vor rămâne milioane de familii în Europa și Azia sudică fără ocupațiune și fără mijloace de a cumpăra cantitățile sărăcăcioase de alimente, extrem de scumpe, ce le-ar putea fi accesibile la fața locului. Se vor întâmpla revolte de muncitori și răsturnări revoluționare. Regiuni întregi vor flămânzi. Nu e prea mult zis, când se spune, că în depărtare de o zi de drum dela capitalele europene vor fi locuri, unde societatea, în urma unui grad suprem de privațiuni, precum nu s'a mai întâmplat în Europa dela războiul de 30 de ani, ar putea să ajungă aproape de disoluție.

Aceste urmări ce ne stau în prospect, și cari vor aduce cu sine ca 40—50 milioane de muncitori europeni să fie împinși dela producțiune la destrucțiune, sunt acelea, cari au făcut să se nimicească toate planurile pentru „Comerțul după războiu“ și tot așa și hotărârile conferenței economice din Paris, lipsind de nervul vieții și planurile pentru „preferință la cumpărare“ a puterilor centrale. Ceeace oamenii de stat încep să priceapă, este, că lumea după războiu, în cece se referă la prisosuri de alimente și materii brute disponibile, se va afla în situația unei cetăți asediate. Și aceasta nu va fi de ajuns. Devine evident, că câtva timp îi va fi lumii imposibil a se apuca fără pedeci de întreprinderi private, cece noi numim comerț liber. Nici un guvern al țărilor aflătoare în războiu sau al celor neutrale nu va putea să negligeze în dimineața după încheierea păcii, regularea în măsură cât mai extinsă a importului și exportului, a fabricațiunii și distribuției, cari au ajuns să fie ingenuchiate. Nici o națiune nu va fi aplecată a permite exportarea vreunei marfe, de care înșăș ar putea să sufere în curând lipsă, chiar dacă i s'ar oferi din partea altora, în caz de extremă nevoie, orice preț. De altă

parte toate națiunile vor stărui cu totnadinsul să-și ridice exportul, primind în schimb materii brute și cărbuni, cu scop dublu, ca adecă să dea ocupație milioanei demobilizate și să poată achita importul, de care vor avea lipsă arzătoare.

Ce fel de politică a comerțului internațional lasă să se întrevadă această criză mondială, care ne amenință? Înainte cu o jumătate de veac economiștii ortodoxi s'au încrezut orbește în legea despre „ofertă și cerere“. Ei ziceau, că unde e lipsa mai mare, acolo se ridică mai sus prețurile și mărfurile se îmbulzesc de sine într'acolo, unde lipsa e mai urgentă. În fiecare țară mărfurile disponibile vor ajunge în mâna aceluia, cari vor voi să le plătească mai bine, și cari au trebuință mai mare de ele. Conform ăstui fel de vederi au fost exportate mai departe de acolo, pe timpul foametei celei mari în Irlanda, alimentele, pentru că Irlandezii infometati nu au putut să concureze cu „cererea vigorosă“ a nesațioșilor londonezi. Acum au învățat economiștii, și ei o spun guvernelor lor, că, în fața lipsei mondiale, lăsând „liberului joc al forțelor economice“ distribuția — atât între națiuni cât și în lăuntru singuraticelor națiuni — însemnează a ajunge la foamete în proporții mari. Popoarele mai bogate, clasele mai bogate ale fiecărui popor și cele mai bogate familii ale fiecărei clase se pot aproviziona fără greutate mai mari. Inșă popoarele, clasele și familiile mai sărace atunci vor flămânzi.

De remarcat pentru schimbările, ce au obvenit în știința și politica economiei naționale, este că lumea are de a mulțumi partidelor muncitoare și socialiste, pentru că i-au atras atenția asupra acestui pericol amenințător, și că sub presiunea lor guvernele, greu împovărate, încep a-i acorda atenția. Rămâne să așteptăm, că arta de stat a claselor ce guvernează acum în Europa, fi-va în stare să se ridice la înălțimea problemelor, ce înșăși le-a provocat. Lipsa va fi, probabil, destul de mare, ca să fie necesar, ca toată lumea să fie raționată, întocmai ca într'o cetate asediată. Pentru ca să se poată aceasta executa lipsesc aranjamentele îndestulitoare pentru unele din țările producătoare a alimentelor principale (s. e. republicele sud-americe, India și China). Ceeace înșă s'ar putea aranja, și cu toată opoziția violentă a comercianților și proprietarilor de năi, ar trebui, fără îndoială, să se aranjeze — pentru că pericolul este aproape și imediat — este o regulare internațională (control) a întreg comerțului de export referitor la mărfurile, de cari avem să fim lipsiți, și a întregii expediții de mărfuri pe mare, ce are să devină necesară.

Ceeace probabil se poate aștepta, este un fel de extindere și transformare a comisiunii internaționale de aprovizionări, a căreia întemeiere guvernele ententei au aflat-o a fi necesară, pentru a aduce în consonanță cumpărările lor internaționale, — și în care s'at al națiunilor să ia parte nu numai națiunile, cari se războiesc, ci și cele neutrale. Această comisie ar avea să reguleze și să controleze întreg comerțul de export

dintre națiuni, cum și întreaga navigația a cvotei indispensabile pentru fiecare țară. Ea ar avea, mai departe, să distribue și să transporte cu toată precauțiunea pentru fiecare țară, de ce are lipsă, din prisosurile totale existente, pentruca din toate să se acopere cele mai urgente și necesare trebuințe, înainte de ce s'ar satisface trebuințele mai puțin urgente ale vreunora. Mai pe scurt, Europa va trebui să fie alimentată ca acum Belgia, când lipsa mondială i-a strâns gâtulejul. Și în fiecare țară va trebui să se execute același principiu «al celor mai urgente trebuințe», fără considerare la «cerere efectivă». În Anglia, d. e., vom duce probabil luni și ani lipsă, nu numai de grâu și de carne, ci și de lemne pentru construcții, de țiglă, peatră de construcții și alte lucruri necesare la construcția caselor și nărilor (afară de oțel). Este clar, că noi nu vom fi în stare a ne restaura drumurile de fer, fabricile, școalele și drumurile, să retăcem construirea milionului de case nouă pentru singuraticii familii, pe seama armatei întoarse din războiu, când prea puținul material de edificat și puterile de lucru pentru industria de construcții vor fi expuse concurenței din partea milionarilor, cari voesc a ridica palate nouă, sau a speculanților, cari voesc să-și construiască hotele nouă, sau capitaliști, cari voesc să câștige întreprinderi de construcții în străinătate. Principiul «celor mai necesare trebuințe», după care se regulează așa de bine orice fel de aprovizionare sub dominația dreptului de războiu, evident va trebui să rămână normativ și în timp de pace. Aspra realitate silește pe oamenii de stat să înțeleagă, cum economiștii au trebuit să recunoască, că lumea trebuie să fie guvernată din ce în ce mai mult după vorba veche; «Nici o plăcintă pentru oarecine, înainte de a avea toți pâne».

Câteva dispoziții de lipsă a se ști din legea vinului.

(Art. de lege XLVII din 1908).

Abuzurile săvârșite referitor la falsificarea vinului atât de către producători cât și de negustorii de vin au pus la cale luarea de dispoziții legale în contra acestor abuzuri.

Articolul de lege numit mai sus are de scop a sistă pedeca cea mai mare a valorizării cu prețuri corăspunzătoare a vinurilor curate, adică falsificarea vinurilor și să promoveze ridicarea consumului de vin; pentruca, dacă vinurile se pun în circulație curate și nefalsificate, se va recuceri de sigur și obștea consumătoare, care tocmai din cauza vinului falsificat s'a datat la consumarea altor beuturi.

Dintre procedurile îngăduite pentru manipularea vinului amintim următoarele:

a) îndulcirea mustului, cu excepția mustului produs în regiunea vinului de Tokay, în scopul preparării pelinului dulce;

b) afumarea cu pucioasă curată a mustului și vinului;

c) desacrirea mustului și a vinului cu var acid carbonic curat;

d) limpezirea vinului cu următoarele mijloace: beșică de morun, jelatină, tanin, albumină, lapte, casein și caolin;

e) întrebuițarea zăharului ars (caramel) pentru ameliorarea culorii vinului, cu excepția vinului produs în regiunea dela Tokay;

f) manipularea mustului sau vinului defectuos cu cărbuni curați de oase sau de lemn;

g) împospătarea vinului cu acid carbonic curat;

h) întrebuițarea aluatului de vin la must sau vin, în scopul fermentării;

i) la prepararea vinului de pelin, întrebuițarea pelinului și a altor arome obicinuite;

j) turnarea mustului sau vinului pe tescuina sau drojdiile proaspete ale altui vin, în scopul îmbunătățirii sau fermentării, cu restrângerile prevăzute față de vinurile din regiunea viniferă dela Tokay;

k) tragerea, filtrarea și iuțirea mustului sau a vinului și în genere astfel de operațiuni, cari fac să se țină mustul sau vinul mai bine, și prin cari nu ajung în must sau vin materii străine;

l) împreunarea sau amestecarea, astfel, că vinul și mustul de struguri e permis să fie împreunat numai cu vin sau must de vin; împreunarea vinului sau mustului de struguri cu vin de pe tescuină (liur) sau cu vin de poame, respective cu mustul acestora este oprită.

Alcoolizarea vinului e oprită. Întrebuițarea spiritului se permite numai în cadrele procedurii cunoscute la manipularea rațională a vinului (d. e. la curățirea buților și sticlelor, la pregătirea anumitor mijloace pentru limpezirea vinului, la manipularea vinurilor bolnave sau defectuoase etc.).

Spre acest scop e permis să se folosească numai spirt rafinat de cel puțin 95%, sau coniac curat, și și acesta numai în o astfel de măsură, ca pe această cale să nu ajungă în vin mai mult alcool decât 1 procent de volum. Din contră e oprit a da vinului spirt numai cu scopul de a-i ridica țaria.

Zaharisirea e permisă numai înainte de ce mustul a încetat a ferbe, și numai cu permisie dela organele îndreptățite spre acest scop și sub supravegherea acestora, cum și numai în anii răi, când mustului îi lipsește cantitatea normală de zahăr. La o hectolitru de must însă nu e permis să se dea nici într'un caz mai mult de 4 kgr. de zahăr.

Pentru zaharisirea mustului se admite numai zahărul rafinat de napi (sfeclă) sau de trestie; nici într'un caz însă altfel de zahăr.

Zaharisirea mustului sau vinului în scopul pregătirii vinului dulce, e oprită.

Vinul sau mustul zaharisit e oprit a se vinde sub titlul de „vin natural” sau „genuin”.

E oprit a folosi la prepararea sau manipularea mustului sau vinului orice altfel de materii afară de cele permise.

E oprit, d. e., a întrebuința: apă, poame uscate, stafide, smochine, roșcove, sau alte plante și părți de plante, cari conțin zahăr, de asemenea materii îndulcitoare (saccharin, dulcin etc.).

Vinurile, cari servesc pentru scopuri medicinale, cad în altă categorie. În ele se poate pune, d. e., chinin, fer, cola, coca, pepsin etc.

Mustul sau vinul, resp. liurul, vinul de poame, vinul de șampanie și cel musiv, la a căror preparare și manipulare s'ar fi întrebuințat materii nepermise în lege, se privesc de vinuri falsificate.

Miedul și vinul de miere, întrucât la prepararea și manipularea lor nu s'au întrebuințat struguri, stafide, must, vin, liur, vin de poame, vin de șampanie s'au vin musiv, și întrucât nu se pun în comerț sub numele de vin, — nu cad sub dispozițiile legii vinului.

E oprit a se da îndrumări referitoare la prepararea beuturilor așa numite falsificate.

Dispozițiile legii vinului se referă și la tot felul de beuturi aduse din străinătate.

Vinurile de desert, aduse din străinătate, trebuie puse în circulație cu numirea corăspunșătoare a locului de unde se derivă și a calității lor.

E oprit a se pune în circulație mustul sau vinul, ca derivându-se din alt loc decât cel adevărat sau ca provenind din alt soi de struguri.

Vinul stors din drojdii și tescuină e oprit a se pune în vânzare.

Vinul de poame se poate pune în circulație numai sub numele său adevărat.

Dispoziții penale: Celce folosește la prepararea sau manipularea mustului, vinului, pelinului, liurului, vinului de poame, șampaniei sau vinului musiv materii nepermise, sau contravine altei dispoziții cuprinse în legea vinului cu privire la prepararea și manipularea acestor beuturi, de asemenea și acela, care prepară beuturi asemenea vinului și nepermise în această lege, comite delictul falsificării vinului și se pedepsește cu închisoare dela 8 zile până la 3 luni și cu pedeapsă în bani dela K 10—1000.

Comite delict și se pedepsește cu aceeaș pedeapsă și acela:

1. care pune în circulație vin falsificat;
2. celce mustul sau vinul zaharizat îl pune în circulație ca vin «natural» sau «genuin», ca și când nu ar fi fost zaharizat;
3. celce pune în circulație vin de pe tescuină;
4. celce pune în circulație vinul de poame, ca fiind stors din struguri;
5. celce pune în circulație sau recomandă în orice mod materii nepermise la prepararea sau manipularea vinului;
6. celce dă sfat, pregătește îndrumări sau răspundește știri referitor la prepararea și manipularea nepermisă a beuturilor.

Comite delict și se pedepsește cu închisoare dela 3—15 zile și cu pedeapsă în bani dela K 10—600:

1. celce nu anunță prealabil prepararea vinului de tescuină (liur);

2. celce calcă dispozițiile referitoare la înmagazinarea liurului sau vinului de poame, la păstrarea deosebit a acestora, sau calcă dispozițiile cu privire la notarea buților, carafelor sau altor vase, cari conțin liur, vin de poame, vin musiv și șampanie preparată din vin de poame;

3. celce calcă dispozițiile stabilite cu privire la numirea sau etichetarea mustului sau vinului după originea sau felul strugurilor din cari se derivă.

Comite delict și se pedepsește cu pedeapsă în bani dela K 10—600:

1. celce procură dela altul, știind, pentru a pune în circulație, vin falsificat sau liur;

2. celce nu-și poartă în mod corăspunșător evidența vinului, cum și acela, care nu arată organelor oficioase această evidență, sau nu permite ori împedecă vederea, notarea și compunerea datelor dorite din partea acelor, cum și luarea de mostre din vinurile bănuite sau din unele materii întrebuințate la falsificat.

Celor ce au debite de beuturi spirtuoase li se poate detrage debitul pe timp până la 5 ani, dacă comite delictul înșirate mai sus.

CRONICĂ.

Tantieme cedate pentru scopuri culturale. În unul din Nrii trecuți ai revistei noastre arătasem, că distinsul nostru bărbat, *Dr. Ioan Mihu*, președintele consiliului de administrațiune al «Albinei», a cedat tantiema sa — pe tot timpul cât va face parte din consiliul numitei bănci — fundațiunii pentru ajutoarea ziarștilor români cu scop ca să se premieze și publice lucrări din domeniul ziaristiceii noastre.

Exemplul Dlui *Dr. Mihu* nu a remas fără resunet. Dl *Prof. Gavril Precup* din Blaj, ales de curând și dânsul membru în consiliul de administrațiune al «Albinei», încă a cedat din tantiema sa Cor. 1000, pentru ajutoarea școalei civile de fete a «Asociațiunii». Aceaș sumă și pentru acelaș scop a mai cedat din tantiema sa și *un alt membru* al consiliului «Albinei».

Remarcăm aceste pilde, ca îndemnuri pentru acei fruntași, membri în direcțiunile băncilor noastre, cari se bucură de stare materială neasemănat mai bună, ca niște modești profesori români.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut în *Biblioteca băncilor române*: «Cursul elementar de stenografie românească», prelucrat după sistemul stenotachigrafic de *Vasile Vlaicu* și se poate procură dela: *Librăria arhidiecezană din Sibiu* (Nagyszeben) cu *prețul de Cor. 2*— plus porto.
Cine se interesează de un sistem cursiv (n

geometric) de stenografie românească, cerând să i se împlinescă așteptările de *ușurință la învățat, practicitate, iuteală la scris, și siguranță la cetit*, poate afla în cartea aceasta mulțămire stenografică. Comparând-o cu alte cărți, de alte sisteme, un stenograf român va mai afla însă în ea și alte calități folositoare.

Autorul fiind convins de calitățile sistemului, n'a pregetat a riscă spese urcate și muncă îndelungată pentru a da în mâna celor interesați: *funcțio-*

nari, studenți și intelectuali, ceva folositor ca stenografie românească.

Cartea are 2 părți: teoretică (tipărită) și practică (litografată). Partea teoretică este interesantă și instructivă, iar cea practică e precisă și completă.

Sumarul:

Lista restanțelor. — Bugetul Austriei. — Strămtorarea lumii după războiu. — Câteva dispoziții de lipsă a se ști din legea vinului. — *Cronică*: Tantieme cedate pentru scopuri culturale. — *Bibliografie*: Stenografie românească.

„Insoțirea de credit din Szászház“ — „A szászházi hitelszövetkezet“.

Publicare.

„Insoțirea de credit din Szászház“ în adunarea generală ordinară din 21 Sept. 1917, a decis desființarea însoțirii; prin urmare comisiunea de liquidare — în înțelesul § 249 din legea comercială — reacearcă pe toți creditorii însoțirii, ca să-și anunțe pretensiunile în termen de 6 luni dela aceasta publicare.

Szászház, în 25 Septembrie 1917.

2-3

Comisiunea de liquidare.

Hirdetmény.

„A szászházi hitelszövetkezet“ az 1917 évi szeptember hó 21-én tartott rendes közgyűlésében a szövetkezet feloszlatását elhatározta s így tehát a felszámoló bizottság — a Keresk. törvény 249 § értelmében — felhívja a szövetkezet összes hitelezőit, hogy e kihirdetéstől 6 hónapon belül jelentsék be követeléseiket.

Szászház, 1917 évi szeptember hó 25-én.

A felszámoló bizottság.

Calendarul

partidului național român pe anul 1918

va apărea peste 10—15 zile. În acest calendar foarte folositor și foarte bogat, afli zilele și sărbătorile de peste an, mersul vremii, târgurile, clarificări despre poștă. Afli apoi cum stau astăzi țările în războiu, ce schimbări s'au făcut în urma bătăliilor sângeroase. Găsești apoi în «Calendarul partidului» secretul îmbogățirii, sfaturi de cruțare, economie și spirit de câștig. Calendarul e împodobit cu numeroase chipuri din războiu. Mai cuprinde bucăți literare din peana celor mai buni scriitori români. Istoria amănunțită a războiului pe timp de un an, dela Septembrie 1916 încoace toată o afli în calendarul nostru, apoi știri despre jertfele mari aduse pentru țară. Fiecare Român trebuie să se intereseze de ce se întâmplă în viața noastră națională: «Calendarul partidului» dă îndrumări, de care nu se poate lipsi nici un Român bun și de inimă. Vă dăm deci sfatul să abonați de pe acum Calendarul partidului, care va fi cea mai frumoasă podoabă în casa voastră. Grijiiți să nu rămâneți fără el! Cumpărați-l până nu e târziu, trimițând prețul înainte. **Revânzătorii și librăriile primesc rabat!**

Costă numai 1 coroană și porto 20 fileri (cu trimetere recomandată 40 fileri).

Comandați-l îndată dela:

1-4

Tipografia „CONCORDIA“ Arad, strada Zrinyi 1/a.

„DUNĂREANA“

institut de economii și credit societate pe acții Kevevára.

CONVOCARE.

P. T. acționari dela «Dunăreana» institut de economii și credit societate pe acții se invită prin aceasta la
a XVII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 27 Octomvrie 1917, la 3 ore p. m., în localul institutului din Kevevára*.

Ordinea zilei:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
3. Stabilirea bilanțului și deciziune asupra distribuirii profitului curat.
4. Absolutorul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
5. Alegerea unui membru în direcțiune.

Kevevára, la 7 Octomvrie 1917.

Direcțiunea.

* Domniș acționari, cari doresc a participa la adunarea generală, în persoană sau prin plenipotențiați, sunt poțit a-și depune acțiile cu cuponi și eventuale documente de plenipotențe cel mult până în 26 Octomvrie 1917, la 3 ore p. m., la cassa institutului nostru, eventual la institutele «Sentinela» Satul-nou, «Lucafărul» Vârșet și «Oraviciană», Oravița.

Dacă numărul acționarilor și al acțiilor depuse nu vor fi de-ajuns pentru deciziuni valide adunarea generală se va ține în 4 Noemvrie 1917, la locul și ora indicată conform §-lui 26 din statute.

Activa.		Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1916.		Pasiva.		
	K	f		K	f	
Cassa de păstr. poșt.		450	86	Capital social	80,000	—
Cambii de bancă	49,215	—		Depuneri spre fructificare	199,594	17
Cambii cu acop. hipotecară.	159,678	—	208,893	—	17,721	—
Imprumuturi hipotecare		49,520	—	Imprumuturi hip. cedate		40,088
Realități		22,438	50	Depozite de cassă		6,111
Mobilier		495	—	Interese transitoare pasive		569
Diversi debitori		50,590	02	Profit		958
Acțiuni și efecte		6,946	—			
Spese de protest		101	31			
Spese proc. anticipate		2,792	—			
Cont curent		885	90			
Interese transitoare active:						
la reescompt	209	47				
la impr. hip.	924	84	1,134	31		
Interese hip. ced. transitoare		795	56			
		345,042	46			345,042

Eșite.		Contul Profit și Perdere.		Intrate.		
	K	f		K	f	
Interese la depuneri	10,838	75		Interese dela escont	14,781	49
Interese la reescont	2,935	32		Interese dela impr. hip.	3,895	12
Interese la impr. hip. cedate	2,546	28	16,320	35	352	—
Spese de birou	1,753	50		Interese dela acțiuni		19,028
salare	2,964	33		Provizioni		2,012
chirie	800	—		Venite dela realități		1,290
marce de prezență	182	—		Profit transpus		1,856
porto poștal	70	62	5,770			
Contribuție după int. depuneri		1,083	85			
Amortizări		55	—			
Profit		958	53			
		24,188	18			24,188

Kevevára, la 31 Decemvrie 1916.

Bunda V. m. p., director executiv.

S. Dadics m. p., contabil.

DIRECȚIUNEA:

P. Stoica m. p., preș.

Bunda V. m. p.

Miatu m. p.

Ilie Cocora m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și exacte.

Kevevára, la 8 Octomvrie 1917.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Dr. Eugeniu Ghelner m. p., președinte.

Iovan Balan m. p.

Constantin Costiclu m. p.